

Оила ва жамият

ВА

عائله و جمیعت

21
сон

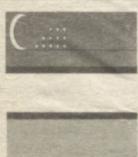
Ўзбекистон Республикаси Мустакиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛари ЧИКАДИ

1996 йил май

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚҮМІТТАСИ, БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

Баҳоси эркин нархда

● 22 май куни Латвия Республикаси Президенти Гүйтис Улманисинг мамлакатимизга расмий ташриф босланади. Президентга бир гүруҳ ишбилиарнома ва тадбиркорлар ҳам ҳамроҳлик қилишмоқда.

● Озарбайжон Республикаси Президенти Гейдар Алиевнинг таклифига биноан Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу йил 27 май куни расмий ташриф билан Озарбайжон Республикасида бўлади.

● Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзенинг таклифига биноан Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу йил 27-28 май кунлари расмий ташриф билан Грузияда бўлади.

● Бухорода тўрт кун давомида Франция філмлари фестивали булиб ўтди. Франциянинг Узбекистондаги элчичнонаси ушбу фестивалнинг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлди.

● Намангандаги «Пахтасаноат-сотиши» бирлашмаси ва Англиянинг «Галакс» компанияси ҳамкорликда «Намангандаги сайделс лимитед» номли қўзимма корхона тузишган эди. Корхона болалар ва катталар велосипедлари ҳамда улар учун эътиёт қисмлар, турли спорт анжомлари ишлаб чиқара бошлади.

● Қорақалпогистонда ҳам спорт иншиотлари барпо этишига катта эътибор билан қараб келинмоқда. Жумладан, «Бухорогассаноат» бирлашмаси билан Қўнғирот йўл қурилиши бошқармаси ҳамкорликда Қўнғирот шаҳрида тенниш кортини қуриб фойдаланишга тошириши.

● Узбекистон Рассомлар уюшмасиниң кўргазмалар залида Узбекистон, Қозогистон, Қирғизистон, Латвия, Швейцария ва Франция кулолчи санъаткорларининг асарлари намойиш этилмоқда.

● Наманганда соҳибкірон таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан Амир Темур меросини ўрганиш мавзусида илмий-амалий конференция булиб ўтди. Унда Амир Темур даврида маданият, иштисодий ва давлатчилик соҳа сидда эришилган ютуқларнинг бугунги кун учун аҳамияти ҳақида гап борди.

● Республика усмирилар бадий ижоди марказида «Биз — Буюк Соҳибкірон набираларимиз» номли кўрик-танлов булиб ўтди. 9 ёшли Наташа Анисимова «Амир Темур ва унинг набираси Улугбек» акварели учун биринчи мукофотга сазовор бўлди.

● Успенский номидаги ўрта маҳсус мусиқа мақтабининг бир гүруҳ ёш соғандалари бир ярим ойлик ижодий сафар билан АҚШга жўнаб кетишди.

ЎЗА ва республика матбуоти хабарлари
асосида тайёрланиди

ОБУНАЧИЛПАР ЭЪТИБОРИГА!

Республикамиздаги барча алоқа бўлимларида ва матбуот тарқатиши ташкилотларида газета ва журналларга 1996 йилнинг II ярим йиллиги учун обуна давом этмоқда.

Азиз дўстлар!

Севимли газетангиз «Оила ва жамият»га ёзилмаган бўлсангиз вақтни бой берманг.

УШБУ СОНДА:

4-бет:

ИККИ ОЁҚЛИ ҚАШҚИРЛАР

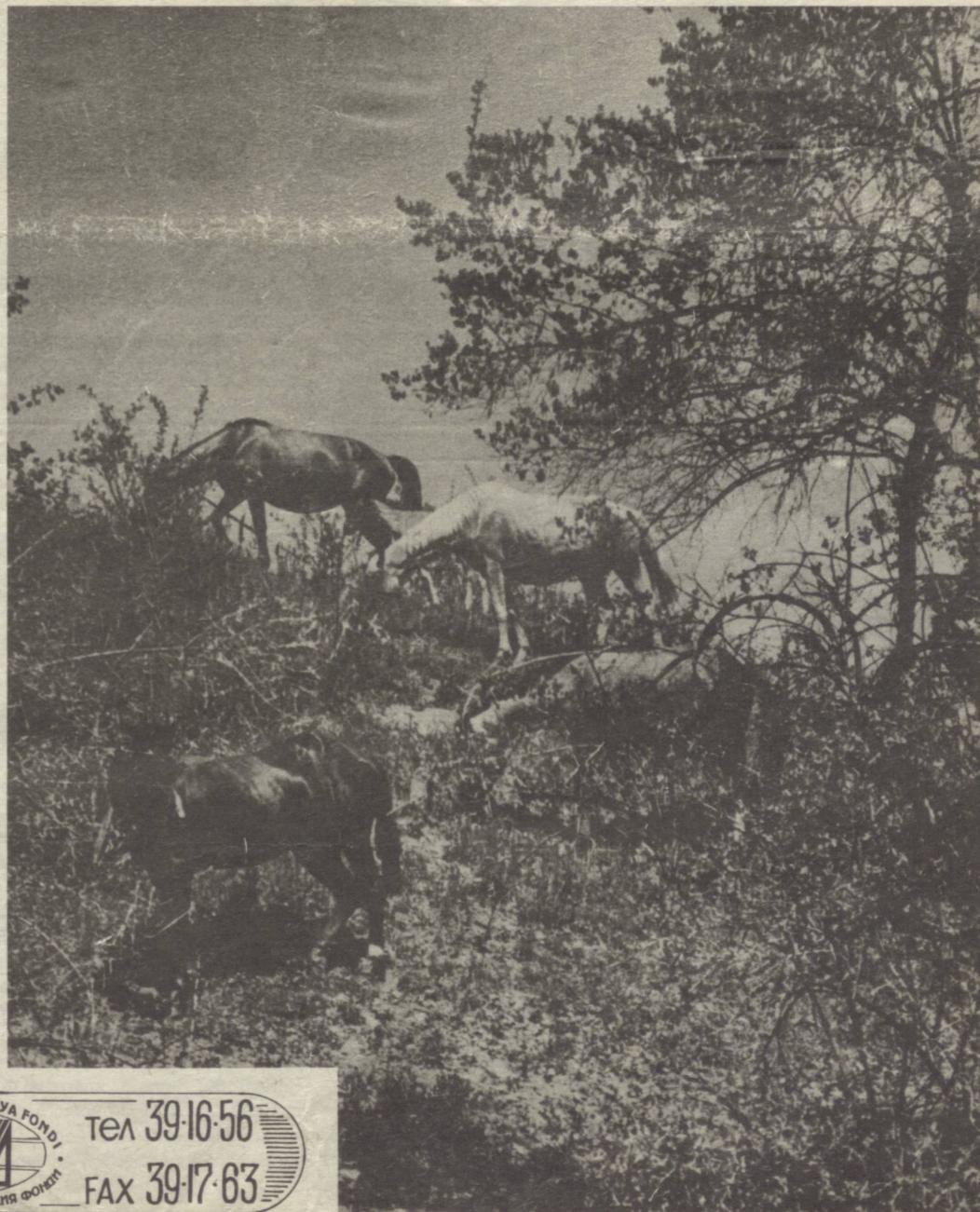
5-бет:

ШАФТОЛИ ГУЛИГА

УХШАЙСИЗ, ЖОНИМ

6-бет:

БОЗОРИ ЧАҚКОН ЗАҲАР

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

tel 39-16-56
FAX 39-17-63

● Аёл ва бизнес

14-15 май кунлари Сурхондарё вилоятида Ўзбекистон Вазирлар Махкамаси ташаббуси билан «Аёл ва бизнес» мавзуда республика илмий-амалий мингакий семинари бўлиб ўтди.

Аёлларнинг бизнесга, тижорат ишларига, тадбиркорликни ишларига, шугууланишилари, касб қилиб олишишари керакми, башарти керак бўлса халқ, миллат, мамлакат бундан қандай ва қанчалик наф кўради? Болалари бозорда ўтириб нарса сотаётган, эрк ўйда гўдак бояётган, ўзи эса олиш шахардар ва мамлакатларда қоп-қоп юк оркала юрган аёлни ким деса бўлади — у тижоратчими, бизнесменми, ишшибармонми, ким ўзи? Илмий-амалий семинарда шу каби бошқа кўпилаб саволларга жавоб изланди, муҳим ва керакли мулоҳазалар ўртага ташланди.

Семинарни вилоят ҳокими Жура Норалиев кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари, республика хотин-қизлар кўмитаси раиси Диљбар Гуломова «Иктиносид илоҳотларни амалга оширишда тадбиркорликни ривожлантиришда хотин-қизлар

Якинда Ўзбекистон Миллий богоғдаги «Хумор» чойхонасида «Халқаро оила куни» муносабати билан бир пиёла чой устида давра сухбати ўтиклиди. Республика «Махалла» хайрия жамгармаси ва унинг Тошкент шаҳар бўлими томонидан уюштирилган бу анжуманга республика музказаси фаолият кўрсатадиган жамгармалар ва жамият ташкилотларининг, маҳалла хотин-қизлар кўмиталарининг вакиллари, намунали оиласлар бекалари, таниқли шоиралар тақлиф этилди.

Даврани республика «Махалла» хайрия жамгармаси раиси Ш. Темуров кириш сўзи билан очди. Йигилганлар аёлларнинг жамиятдаги мавқеи, шу билан бирга уларнинг асосий вазифаси

«Кўмиталарининг ўрни» мавзуда матбуза қўлди:

— Тадбиркорлик ва ишшибармонлик сифатларини кишиларда, айниқса ёшлиларда шакллантириш жуда муҳимдир. Бунинг улун оддий ташвиқот ёки олийгоҳларда ўргатиш

кўпти тадбиркорлик асосида ташкил қилинган хусусий ва жамоа корхоналари улушидан тўғри келади. Яна бир мисол, Голландининг тўрт юз минг аҳоли яшайдиган бир шаҳрида тўрт минга хусусий ва қичик корхона ишлаб турибди. Бизнинг мамлакатимизда эса тенги йўқ имкониятлар мавжуд. Оқила, билимдон ва ишшибармон аёллар оила ҳамда жамиятдағи маънавий, иктисолий барқарорликни таъминловчи беназир куч-куват соҳибларидир. Бутунги кунда бу борада хотин-қизларимизнинг ўрни ало-

мор Нӣёзова, мурработлик Курбоной Қорақалпоқнинг тадбиркорлик фаолияти кўпчиликни қўсиқтиримоқда. Айниқса, «Кумкўргонсавдо» ҳиссадорлик жамияти раиси Зумрад Ҳайитованинг фаолияти чинданда ёзиги борига молидир. Ҳиссадорлик жамиятида бичиши-тиши, зардўзлик, гилам тўқиши, қандолатчилик цехлари самарали ишлаб турибди. Бундан ташкари адириланган 20 гектар ер ўзлаштирилиб дехҳончилик қилинмоқда. Бу ахил жамоа ўтган йилни 790 минг сўм соғ билан якунлadi.

Республика «Мадал» суругта жамгармаси

бош директо-риник биринчи ўринбосари Игор Яковлев кўпчилик учун фойдали фикр-мулоҳазаларни ўтрага ташлади:

— Гапнинг очигини айтганда, ҳаммага ҳам пул бериб бўлмайди. Ишни биладиган, ишни эглий оладиган ва бизнес режими пухта-пишик қилиб тузган кишиларигина пул берамиш. Яна бир нарса шуки, энг биринки навбатда тадбиркор аёлларга қарз бериш керак. Биздан ҳозирга олининг қарзларнинг 90 фоизини ёркалар олишган. Аслида эса қарзни кўпроқ тадбиркор аёлларга берсанда маънавий таълими таъсисини ўйламайди.

Семинарда хотин-қизлар кўмитаси раиси Шарофат Норбоева сурхондарёлик тадбиркор, ишшибармон аёллар амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди. Вилоятнинг барча туман ва шаҳар ҳокимликларни қўшида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган булиб, унга беш миннадан зиёдрак аёл бирлашган. Денов туманидаги фермер хўжалиги раиси Гули Хушвақтова, ангорлик Ражабул Гафурова, Ойимход Махкамова, Сарвар Маманова, кумкўргонлик М. Тўрасова, узунлик Зулху-

мова ва бошқалар ўз сузлалинида ибратли, намунали оиласларнинг турмуш тарзини кенгроқ тарбиги қилиш, оиласларда бўладиган ҳар хил ноҳуҳ ҳолларнинг, ажралашларнинг олдини олишда маҳалла хотин-қизлар кўмиталарининг фаолиятини яхши анила ошириш кераклигини таъкидладиди.

Сурхондарё вилояти ҳокими мувонини, вилоят хотин-қизлар кўмитаси раиси Шарофат Норбоева сурхондарёлик тадбиркор, ишшибармон аёллар амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди. Вилоятнинг барча туман ва шаҳар ҳокимликларни қўшида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган булиб, унга беш миннадан зиёдрак аёл бирлашган. Денов туманидаги фермер хўжалиги раиси Гули Хушвақтова, ангорлик Ражабул Гафурова, Ойимход Махкамова, Сарвар Маманова, кумкўргонлик М. Тўрасова, узунлик Зулху-

мова ва бошқалар ўз сузлалинида ибратли, намунали оиласларнинг турмуш тарзини кенгроқ тарбиги қилиш, оиласларда бўладиган ҳар хил ноҳуҳ ҳолларнинг, ажралашларнинг олдини олишда маҳалла хотин-қизлар кўмиталарининг фаолиятини яхши анила ошириш кераклигини таъкидладиди.

Семинарда хотин-қизлар кўмитаси раиси Шарофат Норбоева сурхондарёлик тадбиркор, ишшибармон аёллар амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди. Вилоятнинг барча туман ва шаҳар ҳокимликларни қўшида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган булиб, унга беш миннадан зиёдрак аёл бирлашган. Денов туманидаги фермер хўжалиги раиси Гули Хушвақтова, ангорлик Ражабул Гафурова, Ойимход Махкамова, Сарвар Маманова, кумкўргонлик М. Тўрасова, узунлик Зулху-

мова ва бошқалар ўз сузлалинида ибратли, намунали оиласларнинг турмуш тарзини кенгроқ тарбиги қилиш, оиласларда бўладиган ҳар хил ноҳуҳ ҳолларнинг, ажралашларнинг олдини олишда маҳалла хотин-қизлар кўмиталарининг фаолиятини яхши анила ошириш кераклигини таъкидладиди.

Анжуман сўнгидаги шаҳримизнинг намунали оиласлари бекаларига Республика «Махалла» хайрия жамгармаси ва шаҳар бўлими томонидан совғалари топширилди.

● Ахборот

ОИЛАНИНГ
КЎРКИДИР АЁЛ

оиласларини обод, саришта тутиш, болалар тарбиясига бош-кош бўлиш эканлиги ҳақида гапидилар. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамаси бўлими бошлиги О. Мусурмонова, Тошкент шаҳар ҳокимининг мувонини, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси раиси Ф. Абдурахи-

мови ва бошқалар ўз сузлалинида ибратли, намунали оиласларнинг турмуш тарзини кенгроқ тарбиги қилиш, оиласларда бўладиган ҳар хил ноҳуҳ ҳолларнинг, ажралашларнинг олдини олишда маҳалла хотин-қизлар кўмитаси раиси Шарофат Норбоева сурхондарёлик тадбиркор, ишшибармон аёллар амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди. Вилоятнинг барча туман ва шаҳар ҳокимликларни қўшида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган булиб, унга беш миннадан зиёдрак аёл бирлашган. Денов туманидаги фермер хўжалиги раиси Гули Хушвақтова, ангорлик Ражабул Гафурова, Ойимход Махкамова, Сарвар Маманова, кумкўргонлик М. Тўрасова, узунлик Зулху-

Муассисларимиз фаолиятидан

текширувлар натижасида жамгарманинг Самарқанд бўлимида назоратнинг сустлиги туфайли маблағлар, хайрия

чи «Гермед», «Карл Цейсс Гмбх», «Прибор Ойл» каби фирма ва компаниялар билан ҳамкорлик яхши самаралар бераяти.

Нотиқ ва сўзга чиққанлар оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, болалар ка-

салликлари ва ўлими, тұгма касалликлар да-
ражасини

камайтириш учун «Соғлом авлод учун», «Экосан», «Қизил ярим ой», Болалар жамгармалари, Соғлини сақлаш вазирилиги ва бошқа жамоат ташкилотлари баҳамжиҳат иш олиб боришилари кераклигини таъкидладиди.

1996-1997 йилларда жамгарма фаолиятини янада кучайтиришга қаратилган аниқ тадбирлар белгиланиб, тегишил қарорлар қабул қилинди.

Ўз мухбиришимиз

кўпти тадбиркорлик асосида ташкил қилинган хусусий ва жамоа корхоналари улушидан тўғри келади. Яна бир мисол, Голландининг тўрт юз минг аҳоли яшайдиган бир шаҳрида тўрт минга хусусий ва қичик корхона ишлаб турибди. Бизнинг мамлакатимизда эса тенги йўқ имкониятлар мавжуд. Оқила, билимдон ва ишшибармон аёллар оила ҳамда жамиятдағи маънавий, иктисолий барқарорликни таъминловчи беназир куч-куват соҳибларидир. Бутунги кунда бу борада хотин-қизларимизнинг ўрни ало-

мор Нӣёзова, мурработлик Курбоной Қорақалпоқнинг тадбиркорлик фаолияти кўпчиликни қўсиқтиримоқда. Айниқса, «Кумкўргонсавдо» ҳиссадорлик жамияти раиси Зумрад Ҳайитованинг фаолияти чинданда ёзиги борига молидир. Ҳиссадорлик жамиятида бичиши-тиши, зардўзлик, гилам тўқиши, қандолатчилик цехлари самарали ишлаб турибди. Бундан ташкари адириланган 20 гектар ер ўзлаштирилиб дехҳончилик қилинмоқда. Бу ахил жамоа ўтган йилни 790 минг сўм соғ билан якунлadi.

Республика «Мадал» суругта жамгармаси

бош директори биринчи ўринбосари Игор Яковлев кўпчилик учун фойдали фикр-мулоҳазаларни ўтрага ташлади:

— Гапнинг очигини айтганда, ҳаммага ҳам пул бериб бўлмайди. Ишни биладиган, ишни эглий оладиган ва бизнес режими пухта-пишик қилиб тузган кишиларигина пул берамиш. Яна бир нарса шуки, энг биринки навбатда тадбиркор аёлларга қарз бериш керак. Биздан ҳозирга олининг қарзларнинг 90 фоизини ёркалар олишган. Аслида эса қарзни кўпроқ тадбиркор аёлларга берсанда маънавий таълими таъсисини ўйламайди.

Семинарда хотин-қизлар кўмитаси раиси Шарофат Норбоева сурхондарёлик тадбиркор, ишшибармон аёллар амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди. Вилоятнинг барча туман ва шаҳар ҳокимликларни қўшида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган булиб, унга беш миннадан зиёдрак аёл бирлашган. Денов туманидаги фермер хўжалиги раиси Гули Хушвақтова, ангорлик Ражабул Гафурова, Ойимход Махкамова, Сарвар Маманова, кумкўргонлик М. Тўрасова, узунлик Зулху-

мова ва бошқалар ўз сузлалинида ибратли, намунали оиласларнинг турмуш тарзини кенгроқ тарбиги қилиш, оиласларда бўладиган ҳар хил ноҳуҳ ҳолларнинг, ажралашларнинг олдини олишда маҳалла хотин-қизлар кўмиталарининг фаолиятини яхши анила ошириш кераклигини таъкидладиди.

Семинарда тадбиркорларнинг ишлаб чиқаргандаги махсулотлари, тайёрларган кийим-кечакларидан кўргазма ҳам ташкил этилди. Бир йўла кўрик-танилов ҳам ўтказилди.

Махмуд АБУЛФАЗИЗ,
Сурхондарё вилояти

● Божхона хабарлари
ДОЛЛАРФУРУШ
САЙЁХЛАР

• 19 апрел куни Тошкент-Сеул рейси билан учувчи самолёт йоловчилари божхона назоратидан ўтавтган пайда 2700 АҚШ долларини ноконунй равишда олиб кетишига уринган Т. исмли шахс ушланди.

• Шу куни Тошкент-Истанбул самолёти йоловчиларини божхона назоратидан ўтказиш пайда Т. исмли Туркия фуқароси ёндан божхона хужжатларида қайд қилинмаган 1400 АҚШ доллари топилди.

• 22 апрел куни эса Тошкент-Бишкек самолёти йоловчилари божхона күргиридан ўтказиш пайда Н. исмли Турсия фуқароси ёндан божхона назоратидан яширишга олиб кетиляётган 2200 АҚШ доллари топилди.

• Тошкент-Лондон рейси йоловчиларини божхона назоратидан ўтказиш вақтида Л. исмли Шаҳзода ёндан божхона назоратидан яширишга олиб кетиляётган 5500 АҚШ доллари топилди.

• 9 май куни Тошкент-Тел-Авив рейси билан учувчи самолётга чиқаётган К. исмли Австрия фуқаросининг 8300 АҚШ долларини яширичка олиб кетиляётган 1400 АҚШ доллари топилди.

• 15 май куни Тошкент-Истанбул рейси билан учувчи самолётга чиқаётган К. исмли Австрия фуқаросининг 8300 АҚШ долларини яширичка олиб кетиляётган 1400 АҚШ доллари топилди.

• Йил бошидан то шу кунгача божхона хизматчилари гайриқонуний равишда олиб кетишига уринган X. исмли шахс ушланди.

• Йил бошидан то шу кунгача божхона хизматчилари гайриқонуний равишда олиб кетишига уринган 98237 АҚШ долларини мусодара қилишиди.

Камолиддин УМАРОВ

100 МИЛЛИОН СҮМЛИК
ХАЙРИЯ

«Соғлом авлод учун» Ҳалқаро хайрия жамгармаси бошқарувининг кенгайтирилган йигилиши бўлиб ўтди. Унда бошқа рузватзорлари, жамгарманинг вилоят бўлимлари директорлари, Соғлини сақлаш вазирилиги, бир қатор жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнишилар.

Жамгарма раиси Г. Йўлдошева 1995 йилнинг якунлари ва 1996 йилнинг биринчи чорагидаги амалга оширилган ишлар ҳақида ҳисобот берди. Йигилишда Бухоро, Фарғона, Наманганд, Тошкент вилоятлари ва Тошкент шаҳри бўлимларининг иш фаолияти намунали ташкил этилганда. Ўтказилган

...Рахимжон ака, ҳовлимиздаги иккиташа шафтоли гуллари. Эсингиздами, уни ниҳоллигидан атайди мен учун қишлоқдан олиб келгандингиз. Иккаламиз биргалишинда утқазгандик. Ушанда түймизга беш йил тулаганди. Фарзанды кутаётгандик. Ушанда сиз «уч йилдан сүнг бу ниҳол гулга киради, фарзандимиз учун мева беради» дедингиз. Мен эса «Мен учунчи, менга мева бермайдими?» дегандим. Менинг эрка охандага айтган сүзларим күнглинигизга завъ багишладанди. Кўзларингиз туб-тубида меҳр, муҳаббат гулхани порларди. Бу ҳиссиятлар менгагина тегишли эканлигидан кувонаридан. Кўнглинигизда муҳаббат дарахти янада чуқуроқ илдиз отарди... Ушанда мен бир умр шундай яшаймиз, деб ўйлардим...

Кизимиз икки ёшга тўлганди. Тили чиқиб, бирарн ширин бўлиб қолгандики. Биз жуда баҳтиер эдик. Аммо... баҳтиер кўнларимиз узоқча чўзилмади.

Бир куни эшик қўнгироги жиринглаб қолди. Чиқаётсам бир бегона аёл шарпамни сезиб:

— Менга Раҳимжон ака керак, — деди. Бирор танишинингиз бўлса керак, деб уйга таклиф килдим. Даструрхон тузадим. Узини Нигора деб танинган аёл ҳар бир хотарни ҳаркеттимиз эмзандан кузатарди.

У дабдурустдан: Мен Раҳимжон аканинг иккичи хотини бўламан, — деди. Юрагимдан нимадир узилиб кеттандай будли. Авзойимни ўзгартирасман:

— Жуда яхши, — деди.

Нигоранинг кўзлари ҳайратдан катталашиб кеттандек будли.

— Иккита фарзандимиз бор, бир-бirimizни севамиз, — деди кўзларимга тикилиб.

— Яхши, — дедим чой узата турив соvuқонлик билан. — Хўш, нима қилишим керак? — Бу сафар жаҳлим чиққанини бирор сөздиди қўйдим шекилини у хим қолди: — Мен Раҳимжон акамни уйимга олиб кетмоқчи бўлиб келдим, — деб ялининган кўйи гапини давом эттириди.

— Сизни яхши, тушунадиган аёл деб эшишиб олдингизга келдим. Мендан хафа бўлманд, синглим. Узингиз тушунасиз, болаларим дадасини сўрайвериб безорин қўлини юборишид... Қолаверса улар ҳам еб-ичаман, кияман — дейди. ...Хафа бўлманд, сиз ҳали ўшсиз, йўлингизни топиб кетасиз... Унинг ҳақораси

Ковоқлари йигидан шишиб кеттан Ҳалиманинг бутун яна маҳзун утрапатаман.

— Кечакичик синглимга совчилар келди. Улар кеттандан сўнг яна ўйимидан жанжал бўлди. Отам нега ҳари қизинни сўраб ҳеч ким келмайди, чолдан сўраб келса ҳам берип юбораман, деб бакирди. Шу сўзларни эшиттанимдан кўра ўлтаним яхши эмасми?

Ҳалима яна ўқсиб-ўқсиб йиглади. Назаримда бу гам унинг қаддини янада букаётган эди.

Бу Ҳалиманинг ҳаётидаги кемтиклик. У нега ҳари қиз бўлиб қолди? Кўринишида нуқсони йўқ. Сочлари тақимини ўлади. Кош-кўлларига усма-сурма кўйса, юзлари нурланиб кетади. Дарвоқе, нега ўсма-сурма кўмайди. Бундан 2-3 йил олдин кўярдику. Сўзларидан, мулоҳаза юритишларидан оқидалиги қўриниб турдади. Па занда чеварлигига сўз йўқ. Гулларни ўтиришини, уларнинг турини кўйтиришини яхши қўради. З нафар синглисининг ҳар бири болалари билан келганди бир зум-

томуз айтган охири гўзидан асабийлашиб ошхонага чиқиб кетдим.

Ушандаги аҳволимни тасаввур қилолсангиз эди... Осмонда ҷарх уриб юрган баҳтиер кўш сиз отган хиёнат ўқидан ерга кулаф тушди. Юрагим шу лаҳзада бўм-буш бўлиб қолди. Қаршиимда турган меҳралаб, муҳаббатлаб аёлдан эмас, аксинча сиздан нафраландим. Уйга кириб ўқсиб-ўқсиб йиглагим, баҳтиер кунларим учун аза тутиб дунёни дунни қар-

— Ҳа, орани очиқ қилгандик. Аммо мен ваъданинни буздим, нима қиласай болаларингизни саволларига, қийналишларига чида олмаямсан... Қолаверса, сизиз яшаш кун сайин менга оғирлик қиляпти...

Аёл кетди. Мен Нигора, унинг (сизнинг ҳам) болалари ҳақида ўйлайдиган бўлдим. Норасидаларнинг йиги аралаш «дада»лаб жовдираб туриши кўз ўнгимга мухраниб қолди. Нимадир қилиш ке-

кин, шуни деб оиласи барбод қилиш нотугри эканлиги ҳақида маъруса үшиди. Аммо уларнинг гап сўзлари, кулоғимга кирмасди. Чунки, сиз, Раҳимжон ака, ҳамма эркаклар қатори эмасдингиз. Сиз ўзгача эдингиз. Сизга хиёнат яраши мадди... Раҳимжон акан менга хиёнат қилиши мумкин, деган уйга борганимда, балки сизни кечиришим, ҳеч гап булмагандек яшашимиз мумкин эди. Бироқ... бироқ мен сизни дунёдаги энг яхши одам деб билардим. Сизга булган мұхаббатим бундай ўйларга боришга йўл кўйманди...

Уч маратоба ишхонамга бордингиз. Телефон қилдингиз. Гаплашмадим. Базизда ишдан қайтсан ўйлумни пойлаб турган бўласиз. Аммо олдимга келишга ҳаддингиз симгайди. Бир сафар кўзларимиз тўкнашди. Жиққа ёшга тўлган кўзларингиз итиллико бокарди менга... Шунда олдингизга югурби боргим, бўйнингизга осилиб йиглагим келди. Бироқ... Юзимни буриб ўйлумда давом этавердим. Кетяпману кўзларим орта — сизга қарагиси, оёкларим сиз томон юргиси келади...

Раҳимжон ака, ўзингизни ҳам, мени ҳам кийнаман. Эсингиздами, бирақ таълар ҳамма нарсани кечиришим мумкин, ҳамма нарсага чидашим мумкин, аммо хиёнатни кечирмайман, дегандим. Биламан, жудаям багритошман... раҳмисизман... меҳрисизман... Фақат сизга нисбатан. Бу сўзларни ёзиш менга осон дейсизми? — ўзяпману баргим ситилиб кетаётпи... Ҳозир мактубни шу ерда тутагай. Ортиқ, давом этишига курбим етмай қолди...

Ха, дарвоже шафтоли гули ҳақида гаплаётган эдим-а. Қизингиз шафтоли гулидан олиб чеккасига тақди. Менга ҳам тақиб кўйди. Сўнг қиқирилаб кулади.

— Нега куляяпсан, — сўрадим ундан.

— Ойижон, сиз худди шафтоли гули ўшаркансиз, — дейди. Эсингиздами, шафтолимиз илк бора гулга киргандан нигонингиз тўла меҳр, муҳаббат билан унинг гулдидан олиб аваълабигина чеккамга тақиб кўйгандингиз. Сўнг самимий оҳангда: «Шафтоли гулига ўшайсиз, жоним» — дегандингиз...

Ойгу УБАЙДУЛЛА қизи

гем келди. Аммо ана шу аёл олдида ожизлигимни кўрсатгим келмади. У кўп гапирди, мен тингладим. У йиглади, мен овутдим.

Сиз келиб қолдингиз. Ҳар галгидек кайфиятингиз хуш. Жилмайб турардингиз. Аёлни кириб рангингиз оқарди... Жим қолдингиз...

Раҳимжон ака, мен ўтган кўнларни эслати дилингизни гашламоқчи эмасман. Ўтган кўнлар оқар сувдек утди-кетди... У кўнлардан ширин, ачиқ хотиралар қолди, холос. Хотиралар эса сиз билан бўллиқ, сиз билан totli... Сиз бугун бирорвонкисиз... Аммо ширин хотирага айланган у кўнлар бор баҳтиер лаҳаси, кувончу ташвиши билан фахматина иккаламизга тегишили... Сиздан қолган ягона бойлик ҳам мен учун ана шу хотира...

Раҳимжон ака, ўшанда нариги хонада туриб Нигора билан гаплашганингизни, унинг сизга ялиниб-ёлворганини эшитгандим.

— Нега келдинг, — дедингиз Нигора гапи соvuқи оханди.

— Мени тушунинг, жон Раҳимжон ака. Сизиз кийнабил кетдим. Комил билан Фарҳодингиз сизни сўрайверишиб безор килиб юборишиди. Дадаларинг узоқса сафара кетган, десам ҳам, кўйишмайди. Чакиринг, дадамни соғиниб кетдим, аяжон, деб йиглашгани йиглашган. Жо-он, Раҳимжон ака, мени тушунинг, раҳмингиз келсин, уйга юрининг...

— Орани очиқ қилгандик-ку. — Яна шу охандага сўзладингиз.

да бежирим куйлакчалар тикиб беришичи? Нега сингиллари турмуш кириб кетдио, у 35 ёшда бўлсада ота ўйида ортиқа буюмдек юриди. Унинг яланалавериб оғриқка айланиб кеттан юрагига озориз кўл солгим келди.

— Эсимда ўрта мактабни туталлаганимдан сўнг ўйимидан сочиларнинг кетишилмади. Сизиз ялиниб-ёлворишиб чиқиб ютиришини, уларнинг яланалавериб оғриқка айланиб кеттан юрагига озориз кўл солгим келди.

— Унинг яланалавериб оғриқка айланиб кетти. Сочиларнинг бирота-онамга, бири менга ёқасди. Ўша вақт мен

трак, деб ўйладим. Имкон ҳам топгандек бўлдим ўзимча... Бўйгини айтгим келмаяпти... Ўша кун меҳмонга бориши баҳонасида майда-чўйда олиб йулга тушдик... Сизга қадрорд уй олдига борганимизда рангингиз оқарди. Товушингиз титрай бошлади. Ниятимни фахмадингиз, беҳтиер деворга сунниб қолдингиз.

Эшикни очган аёлнинг кўзлари ҳам хайратдан каттари кетди. Ҳаяжондан титрай бошлади... З-б ёшлардаги иккита ўғиз бола сизни кўриб «Ур-ра, ур-ра, дадам келди, дадажоним келди» дейя кийиришиб юборишиди... Сиз қолдингиз, мен кетдим.

Ташқариди ёғмир ёғаётган экан. Йулда кетаётману ўқсиб-ўқсиб йиглади.

Сиз қилган иши учун пушаймон бўлаётган экан, деб ўйламаган. Үндада эмас. Ҳанузгача бирор марта бўлсин пушаймон емадим. Фақат... Фақат ўнда бу қадар даҳашти эканлигини хис қильмаган эканман... Туғлинигизни ўшиш учун, алдаш учун ёқиб кийимингизни ўшиш учун, алдаш учун ёқиб кўйдим... Кайтаслигизни ўшиш учун, алдаш учун ёқиб кўйдим... Ҳар кирилаб юртагида олдига кўйиб кўйдим... Келади, деб ўйлингизга қараб-қараб қўйман... Эшик қўнгироги жирингласа юрагим ҳаракиб кетади... Аммо у ўшни ё сут сотовчи булиб чиқади...

Якинда уйга ойим, опам келишиди. Сизни сўрашди. Бўлиб ўтган гап-сўзларни қисқача айтиб бердим. Улар ҳар қандай эркак хиёни мумкин

турган Ҳалиманинг юзи бироз ёришгандай бўлди. Кулуб онахонни кузатиб кўйди. Ҳа, унга ҳамманинг ҳаваси келади.

Оғир ўйлар гирдобидан силкиниб кечкан Ҳалиманин яна секин саволга тураман.

— Ёш қизларни кўрганингизда ни-мадар ҳаёлнингиздан кечади?

— Уларнинг ёшликларига ҳавасим келади. Фақат барча-барча сингилларимиз унутмасиларки, мағтуруллик, ҳаётнингил-елли ўйлаши қизларга қимматта тушиши мумкин. Вақтида иззат-икром билан оиласилик бўлиб кетишиларини исайтаман.

— Сиз баҳтини ҳаётди тушунасиз?

— Нима десам экан. Ҳозир фақат касбимни яхши кўраман. Дарс соатла-римни қизикларни ўтиш ҳақида кўпроқ ўйлайман, изланаман. Баҳтинг ҳам турк кўп. Балки касбим баҳтимир. Бекалини баҳти, оналик баҳтининг тазми бошқачароқ бўлса керак.

— Ҳаётди оиласи куришини ўйлаши?

— Аёлни киши ҳаётда ҳаётдай бўлиши керак. Боз олиб кеттим келади. Онам шу сочиларни ҳам тегасамас бу сочилар ҳам келмай қўйиши мумкинлигини айтади. Ҳари киз дейишиларни юрагимга наштардек ботади.

— Ҳалимажон, неварамни ўзингининг синингга ол, болам. Агар билсанг опасини ҳам ўзинт ўқиттандинг. Бирам одобли бўлсанланган...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

— Муаллимда ҳам гап кўп. Атайнан бу неварамни ҳам сен ўқиттин деб олиб келаштиман...

— Биладан холажон, Шоирани айтаяпиз-да. Ўзи зерхли қиз эди.

ТАКДИР

нинг қат-қатига сингиб кетган чиройли ҳислари, орзулари ситилиб чиқиб, изоғига нур берип оналик, бекалик баҳтини кўз-кўз қиладигандек.

Фотома ШОДИЕВА

Мехмонимиз: Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси шарқ мусикиаси кулийёти Аънанавий ижрочилик кафедрасининг катта ўқитувчиси Иқболхон ТОШПУЛАТОВА.

— Иқболхон, мен шарқ мусикиаси ранги тасвири, яъни миниатюраларда акс этган ажабтовор шохона ёхуд хилватдаги базмаларда дутор чалаётган гўзаллар сиймосини кўп кузатганиман. Сархуш ва баҳтиёр мәвшука тиззасида дутор, ўртада шарб-коса, шахзоданамо йигит, гуллар, дарахтлар, күшлар... Бундай манзарани кўргач, аёл ва дутор баҳтиёрлик рамзи экан-да, деб ўйлайиз. Аммо нағоҳон кимдир «Муножот»ни тинглайди ва фарёд чекади... Айтингчи, дутор ўзи нима? Дутор чалаётган аёл ким? Машукмаси? Мотамсаро кимсами?

— Мен ҳар икки ҳолатда ҳам кўлимга дутор оламан. Одамзот тўйгулар кули. Гоҳ ғамга чўмасиз, гоҳ шод-

ликларга кўмиласиз. Дутор орқали ғамнида изҳор килиш, севинчни-да тараённум этиш мумкин.

Каердадир дуторни аёлга киёс қилган эдим. Ҳакиқатан бу созининг табиатан нозиклиги, майнин ва нағис ижро этилиши аёл хилкатини ёдга солади. Чунончи, дуторни шиддатли зарблар билан чалиб бўлмайди. У ҳассос, назокатли, меҳрли кўлларнинг, одамий, севгувчи, мунис қўнгилларнинг сози.

Сиз юкорида шарқ миниатюраларидан тасвиirlangan дутор чалаётган аёларни хотирладингиз. Тўғри, маълум-ки, муборак динимизда аёлларнинг

синг фортелидан синфига қатнай бошлади. Бир куни дадам: «Қизим, қайси соҳага қизиксангиз ҳам барибир мусикани ўрганиб кўйинг», — деб мени ҳам Эътиборнинг «йўли»га тарғиб кила бошладилар. Орзум дўхтири бўлиш эди. Лекин дадамларнинг раъиига карши боролмадим. Мени миллий колгу асбоблари синфига қабул килишибди. Рубоб чала бошладим.

8-синфин тутгатганидан сунг устозим Тўрҳон Иброҳимов: «Иқболхон, сиздан яхши санъаткор чиқади. Үжиши давом эттиринг», — дедилар. Шундан сунг Наманган Давлат мусика билим юртида таҳсилни давом эттирим. Тошкентдан келган комиссия консерваторияига ўқиша бориш учун йўлланман берди. Аммо, қабул чоғи галати ҳодиса рўй берди. Мен уларга рубобда «Муножот»ни икки-уч ўйл ижро эттанидан сунг, профессор Файзула Камроматов шундай дедилар: «Қизим, Сиз макомда ўйкисиз.»

Дутор бўйича устозим Абдураҳим Ҳамидов синфидан беш йил таҳсил кўргач, 1982

йили консерваторияни тамомладим. Сунгра, кафедрага ишга тақлиф киради... — Иқболхон, болалигингизда дўхтири бўлишини орзу қилган экансиз. Тақдир тақососи билан дуторчи, яъни санъаткор мураббий бўлдингиз...

— Барибир, табобатчи бўлиш орзум кўнглима қолиб кетди. Биласизми, ил орзу ҳам илк мұхаббатдек экан. Аммо начора...

Махмуда АБДУЛЛАЁРОВА
сұхбатлашади

наинки ўзлари, балки уларнинг мағтункор овози ҳам «номаҳрамлар»дан асралган. Назаримда ана шу ҳолатда аёл овозининг ифодасини бўлиб дутор оламга келгандай. Аёл ўз дил кечинмалари, руҳий изтироблари, қайгува шодликларини дутор орқали изҳор этган.

— Иқболхон, дастлаб қўлингизга соз олган лаҳзаларни эслайсизми?

— Биз оиласда икки ўғил, икки қизмиз. Дадам ўзлари чет тили бўйича мутахассис бўйсалар-да, дугторга иштиёқлари баланд эди. Синглум Эътиборхон ҳали биринчи синфалигигиде Намангандаги 1-сон мусика мактаби-

Defaza

ЛОТЕРЕЯНГИЗ ҲАҚИҚИЙМИ?

Ёзги олимпиада ўйинлари мусносабати билан Литвада «Олифея» номли лотерея чиқарилган эди. Тўрт киши бош ютуқ — баҳоси 10 минг АҚШ доллари бўлган «Мазда» русмли енгил машина чиққан билетларни ташкилотчиларга тақдим этишиди. Текшириб кўрилганда, уларнинг қалбаки эканлиги маълум бўлди. Лекин жиноят кодексида лотерея билетини қалбакилаштирганлик учун жазо кўзда тутилмагани сабабли полиция «ютуқ эгалари»га нисбатан жиноят иш қўзгатмади.

«ОҚ УЙ»ДАГИ ДОН ЖУАН

АҚШнинг 35-президенти, 46 ёшида суиқасд тифайли ҳалок бўлган Жон Фицежералд Кеннедининг 1600 нафар маъшуқаси бўлган экан. Мамлакатда яқинда нашр этилган Кеннедининг ҳаёти ҳақида ҳикоя қўйувчи китобда шу тўгрисида маълумот берилган.

АКИЛЛАЙДИГАН КАРФА

Қўйи Новгород шаҳрида истиқомат қўйувчи Сергей Шпагининг 300 та тутқиши ва Карлуша лақабли қарғаси бор. Тўтилар гапиришни ўрганаётган бўлишса, Карлуша ақиллашда ҳар қандай кучукни ҳам додга қолдиради.

12 ТОННАЛИК ПУЛ

«Кавказкорортлоиҳа» институти меймормлари, безакчилари ва рассомларнинг бир неча ой тер тўкиб ишлаплари тифайли жаҳонда теги йўқ ҳайкал яратилиди. Ҳайкалнинг ўзига хослиги шундаки, унда 1992 йилда муомалага чиқарилган 1 рубллик танга миллион марта катталаштириб акс эттирилган. Оғирлиги 12 тонна, диаметри эса 310 сантиметр бўлган ушбу ёдгорлик Россиянинг курорт шаҳри — Минерал Сувларга ўрнатилади.

ТАБИЙИСИДАН ҚОЛИШМАЙДИ

Россиядаги қон қўйиш илмий тадқиқот институтининг Гематология илмий маркази олимлари 25 йиллик изчил изланишлардан сунг сунг 7 фойзи қон яратдилар. У қўп жиҳатдан табийи донор қонидан қолишмайди, ҳатто устунликлари ҳам мавжуд. Жумладан, унинг сақланыш муддати донор қонига нисбатан 20 марта узунроқ, бактерия ва вируслар унга зарар етказа олмайди. Бу қонни манфий ва мусбат резусдаги барча қон гуруҳларига бемалол қўллайвериши мумкин.

«ЎҒЛИМ, 50 ГРАММ ИЧАСАНМИ?»

Москва социология институти олимлари ўтказган сўровдан маълум бўлишича, ўсмирларнинг 7 фойзи, қизларнинг эса 5 фойзи 10 ёшли тўлмаёк спиртли ичимлик мазасини тотиб кўришга улгuriшган экан. Ўсмирларнинг 40 фойзини ва қизларнинг 30 фойзидан зиндрогини ичилликка ота-оналари ўргатишлари маълум бўлди.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрланди

БОЗОРИ ЧАҚКОН «ЗАҲАР»

«Ёмон қовунинг уруги кўп бўлади», деганларидек, сигарета деб атальмиши матоҳонинг турлари шу даражада кўпайиб кетдик, санаб саногига етолмай қолдик. Турли хорижий давлатлардан келитирилган бу сигареталарнинг бозори чакқон. Тошкент шаҳридан Отчопар (замона зайли билан бу ерда отлар чотмайдиган бўлди), Аския боззорлари, тижорат дўконларида, қолаверса, ўзларини ажабтовор «бизнесмен» деб атайдиган йигитчалар, жувонлар, кампирлар, чоллар, ҳаттотки, ногиронлар ҳам кўча-кўйда сигарет пулайдиган бўлишиди. Хоҳлаганингизни чекишингиз мумкин. «Шарқона лаззат» деган ёзув билан чиқарилаетган ўзимизнинг «Саратон», «Хон» номли сигареталарнингиз ҳам чакки эмас, дейишади. Аммо сигареталарнинг сотуви охир-оқибатда бизга нима келтиради? Нега бу ҳақда ўйлаб кўрмаймиз?

Сигарета таркибидаги никотиннинг ўта заҳарли модда эканлигини билган зиёлиларимизнинг, билмаган ўсмир ақа-уқаларимизнинг ана шу ярамас одатта ружу кўяётгандарига фақат ачиниш керак. Бу билан улар ўз соглиқларига путур етказадилар, холос.

«Чекиши зарарли» деган эслатма ҳар бир сигарета пачкасидан бор. Аммо чекувчилар барибир чекаверишади. Хумор қўйса ёмонда. Пачкалаб олиши тулини андак қизғонадиган кашандага, марҳамат, доналаб сотиб олиш имкони бор. Бу кашанданинг хуморини тарқатади, тижоратини савдосини ундиради. Иккиси ёқлама «фойда». Сих ҳам, кабоб ҳам кўймайди.

Катталар кичикларга «ўрнак» бўлишмоқда. Яъни оталарининг, акаларининг сигарета чекишини кўрган ёшёй ўйигтичалар, ҳатто қизлар «қизик» учун татиб кўриб, бунга ўрганиб қолишаштаги ташвишланарлидир. Бундан бир неча йиллар мукаддам ёшлар газетасида пайшанба кунини «Чекишига қарши кун», деб ўйлон қилишганди. Ўша куни барча кашандалар чекмасликка ундалар, шу жумладан, газетада ишлайдиган ижодкорларнинг ҳам иrodalari синаф кўриларди. Аммо қани ҳозир бундай анъаналар?

«Филип Morris»нинг ватани АҚШда 21 ёшига тўлмаганларга сигарета сотилмай қўйганига анча бўлди. Қолаверса, у ерда мамлакатнинг ўзида сотиш учун чиқарилаетган сигареталар таркибидаги никотин миқдори қатъий назорат қилинади. Бизчи, биз қаёққа қарайамиз?!

Россия матбуотидан Бутунжоҳон соғлиқни сақдаш ташкилоти 2 майдан 29 майгача дунё миқёсида «Мен чекишини ташлайман!» номли тадбир ўтказдиганда ҳақида ўқиб қолдим. Биздаги мутасадди ташкилотлар бу борада бирор гап айтгашганини, ёки тадбир ўшиштирганларини, афсуски, эшитмадим.

Хулкар ТЎЙМАНОВА

Оламда гап кўн ИСМ — ХУСН ДЕЙДИЛАР

Шотландияда «Минг бир лақаб» номли китоб нашр этилди. Унинг муаллифи Ричард Скотт уй ҳайвонлари, аниқроги ит ва мушукларга ном қўйишда нималарга эътибор қаратиш кераклиги ҳақида батафсил маслаҳатлар беради. Шунингдек, китобга юзлаб ит ва мушук лақаблари ҳам жамланган.

ТУЖЖОРНИНГ

ЛУҚМАСИ

Харидор билан сотувчи ўртасида ҳурмат-иззатга нима етсин. Лекин... Яқинда майдада чарид қилиш мақсадида Чорсу бозоридаги дўконлардан бирига кириб, сотувчи йигитнинг мумолосасидан кайфиятимиз кўтарилиб чиқдик. Сунгра бозорнинг кийим-кечаклар растасини айланаб эса, таъбиимиз тирриқ бўлди. Газмоллар билан савдо қилаётган 40-45 ёшлардаги онахон айтган нархидан арзоноқ тусишини сўраган йигитга шундай ўшқирдики...

Йигит бечора нима қиларини билай хуноб бўлганича ортига ўтирилиб нарикетди. Онахоннинг эса оғизидан боди кириб, шоди чиқарди. Биз — икки дугона ҳам унга бир нарса дейишга ботинолмай узоқлашдик.

Бу воқеа менга қаттиқ таъсир қилди. Бозор аёлларимизга пул бераби, уларнинг қалбидан гўзаллик, шарму ҳаёни юлиб олаётгандек туюлди. Аёлларнинг ҳам уз қонун-қонидалари, маълум йўналишлари бор. Фақат шуларга амал қилган тужжорнингина луқмаси ҳалол, эл олди обуси зиёда бўлади. Сиз нима дейсиз, азиз газетхон?

Соҳиба ҚОСИМОВА,
ТошДУ Халқаро журналистика
кулиёти IV курс талабаси

Хозирги пайтда ҳам қиз узатает-ган оила турли сабаблар ва асосан қалин баҳонасида йигит томонидан пул олиш одати бор. Бу пулнинг улчовлари динимиз ҳукмлари доирасида қандайлигини билиб қўйиш фойдадан холи бўлмас. Зеро, ушбу одат шахару қишлоқларга бирдай ёйлиб кетган.

Агар бу пул маҳр бўлса, шубҳа-сизки, қизнинг молидир. Қизнинг отаси бу пулнинг бир чақасига ҳам эзалик қилишига ёхуд ундан фойдаланишга ҳаққи йўқ. Шунингдек, бу пул қизни сотиши бадали ҳам бўлмайди. Модомики, пулни қизнинг отаси оладиган бўлса, бу пул мояхит-эътибори билан порага айланади ва у ҳаромидир.

Мушук боласини еяётган пайтда уни ўзи ейинши орзу қўлган бирор жонзотта ўҳшатиб, кейин ер экан. Замонамизнинг айрим диёнатини йўкотган ва назари паст баъзи кишилари олаётган қалин пулларни маҳрга ўҳшатиб, уни шариятга мослигни исботлашга уринишиб, аслида ҳаромни ейишмоқда. Ислом динига эътиқодда бўлган ота бундай пулни қабул қилмаслиги, жоҳилият сабаби билан олдин билмасдан олиб қўйган бўлса, қайтариб бериши керак.

НИШОН

Ўлкамизда қадимдан одат тусига кирган «айтиб қўйиш», «белгилаб қўйиш», нишон, фотиха каби томонилар никоҳ ҳасобланмайди. Узук тақишини ва иккى томоннинг бир-бира га турли совға-саломлар юбориши, келажакда оила куришга ваъда бериш кабилар никоҳ урнига ўтмайди. Никоҳ, маълум шартлар доирасида, энг муҳими, тақлиф ва қабулнинг гувоҳлар олдида эшитилиши билан ҳаққонийлашади. Ваъда-

ҚАЛИН

лашиш — никоҳ дегани эмас. Чунки никоҳда қиз ёки йигитнинг номидан, уларнинг отаси, онаси ёки яқинлари гапиролмайди.

Фотиҳаланганлар никоҳи бўлмаганилиги боис бир уйда қолишомайди, кўл ушашломайди, бирга саёҳатга чиқишомайди, тасодиф ту-

файли улардан бири вафот этса, иккинчиси унга ворис бўла олмайди. Шундай қилиб, йигит билан уйла-нишга ваъда берган қиз, у билан никоҳи бўлмагани учун ҳам, бошқа бирор билан турмуш куриши мумкин.

Фотиҳаланганлар ёки никоҳдан ўтганлардан бири никоҳдан воз кечса, никоҳдан олдин бирорстаси қазо қўйласа, маҳр учун берилган нарсалар қайтиб олинини мумкин. Ҳатто бу ашёлардан фойдаланилган бўлса-да. Қиз томон ҳам берган нарсаларини, агар у нарсалар сақланган бўлса, қайтиб олишга ҳақли.

Ушбу фикрларни ўқигач, кўпчилик ўшларимизда, балки оила курганларнинг бъязиларида турли эътироzlар туғилиши мумкин. Биз уларга шу нарсаларни айтмоқчимизки, Аллоҳ ризолигидаги, Пайғамбаримиз суннатларига мос оила қуришга қўлимиздан келганича ҳаракат қиласайлик. Агар билмасдан, бъязан ҳатоларга йўл қўйган бўлсан, Аллоҳдан ҳатоларимизга ажр сўраб, тузатишга киришайлик. Колганига унинг ўзи маддкор. «Ким чиройли ва ҳақ суннатга амал қиласа, жаннатга киради», — дейдилар Пайғамбаримиз.

Ҳақ субҳана ва таоло барчамизни хидоятта йўллаб охират саодатига эришитирсан.

Туркчадан Абдумурод ТИЛАВОВ
таржимаси

пайқамаган бўлса? Наҳотки иш шу даражага боргунча қиз ва йигит ота-оналарига бир оғиз лом-мим дейишга кўркишган бўлса? Ахир иккى томон ота-оналари фарзандларининг бир-бирауни севишлиларни билишардику. Фарзанд туғилмасдан туриб тўй қилишса ёпиглиқ қозон ёпиглигича колар эди. Мана энди ўртада бир норасида гўдак сарсон. Хайрон қоласан киши. Абдулложон бир ярим ойдан кўпроқ туғриқхонада она меҳрига зор бўлиб ётганида «менга бола керак эмас», деб раддия ёзиб берган Замиранинг эс-хуши қаёқда эди? «Фарзандимизнинг қилиб қўйган ишлари овоза бўлса, оиласиз шаънига уят», деган одамлар орадан уч йил вақт ўтиб фарзанди борлиги «ёдига» тушиб қолгани яна ҳам ҳайратланарли. Уялмас-ҮКИБ дан судма-суд юришлари-чи...

Муҳибжон ва Мунаввархоннинг ахволини кўз олдингизга келтиринг. Уй йил кўз қорағицидек асрబ-авайлаб, ёмон гаплардан нари бўлсин деб қўлидан келган барча яхшиликларни аямай бўйига термулиб ўтиришганида бошқа «ота-онаси» чиқиб қолса. Наҳотки бизнинг қонунларимизда инсон ҳақ-хукуклари шу қадар қадрсиз бўлса? Йўқса, нега бу можаро биринчи суддаёт ажрим қилиб бе-рилмади? Наҳотки суд йигит билан қизнинг ота-онасига қонун қатъийлиги, шикоятга эса ўрин йўқлигини тушунтиришмаган бўлса?

•Акс садо

«У КИМНИНГ

**A
B
D
U
L
L
O
S
I
N
I
Y
КИБ** дан судма-суд юришлари-чи...

Ассалому алайкум «Оила ва жамият» таҳририяти ходимлари. Биз рўзномангишнинг ҳар бир сонини озиқиб кутамиш ва ундаги барча мақолаларни қизиқиб ўқыймиз. Газетангизнинг шу йил 18-сонидаги бо-силган Махмуд Йўлдошевнинг «У кимнинг Абдуллоси» мақолосини ўқиб қаттиқ таъсирландик. Тарбиясиз қизнинг (шундай дейишга ҳақлидиримиз) онаси қизи шу даражага етиб боргунча ҳам ҳеч нарса сезмаганлигига «қойил» қолдик. Ахир қиз боланинг биринчи сирдоши онасику. Наҳотки тўқиз ойда она қизидаги ўзгаришларни

ФУТУВВАТНОМАИ СУЛТОНИЙ

матнолари ҳақида

Билгилким, «футувват» сўзининг лугавий маъноси ёшлик, демак ўш йигитни «фатий» дерлар. Бъязилар бу сузга изоҳ бериб, футувватни жавонмардлик (жумардлик) деганлар. Истилоҳ (термин) сифатида футувват деб омма орасида яхши сифатлар ва намунали ахлоқи билан машҳур бўлишини айтадилар, шу важданким бундай одам ҳамиши ахлоқи билан ўз касбoshлари, тоифа-табақаси орасида мумтоз булади. Хос таъриф юзасидан эса футувват илмининг шарафи ҳақидадир ва бу илмининг мавзуси, «футувват» (сўзининг) лугавий маъноси, истилоҳий мазмуни уч фасла байн этилди.

Биринчи фасл. Ушбу илмнинг ша-рафи ҳақида

Билгилким, футувват илми шариф мўътабар илмлардандир ва тасаввуф билан тавҳид илмнинг бир бўлгадидир. Ва оламнинг улуг зотлари бу илмда кўп китоблар битибдириб ва унинг таърифи, камоли ҳақида кўп саҳифаларни қоралагандар... Чунончи, «Қавоидут Футувват» («Футувват қоидалари») номли китобда мана бу байтларни Фариидиддин Атторга нисбат берилдирам:

Кўнглил кўзи футувват бирла равшан,
Ва жон боғи футувват бирла гулшан.
Агар сен ушбу илмни забт этарсан,
Сафо офтобидай белбал қетарсан.

Ва яна «Одобудут футувват» («Футувват одоби»), «Орифул масриф» («Орифлар фойдаси»), «Мирсадуд авбод» («Бандарларнинг мушоҳада қиласидаги жойи»), «Ҳадикатул ҳақиқат» («Ҳақиқат бочгчалири») номли рисолалар, шунингдек, Жомийнинг «Рисолаи саир», Зариса Исламийнинг «Зодул ахира» («Охират озукаси»), Шайх Атторнинг «Тазкиратул авлия» каби китоблари мавжуд булиб, уларда бу шариф илим — футувватнинг зикири ва бу сифатга мушаррафа кишиларнинг таърифи берилган.

Иккинчи фасл. Бу илмнинг мав-зуми ҳақида

Билгилким, ҳар илмнинг ўз мавзуди бор унда уша илмнинг мояхияти, ҳадиса-қоидалари хусусида баҳс боради. Чунончи, тиб имидда инсоннинг бадани мавзу бўлиб, кишининг саломатлиги ёки касаллии сабаблари урганилади. Бас, бу мояқдадимадан равшан бўладики, футувват илмнинг ўз мавзуди бор, бу мавзу — инсон руҳи ҳисобланади. Зеро инсоннинг руҳини тарбиялаш, парвариши этиши оркали уни гўзал ва ҳамда хулкаторворли, фазилатли қилиб этишириш мумкин. Аммо инсон руҳи тадқики ва ахлоқ мартабалари баёни ушбу мухтасар рисолага сигмайди, бундан ташқари ҳар бир илмнинг баҳс estadиган (ўзига хос) масалалари бор, барча илмлар шу тарзда бир-бирағи бўлганган.

Мазкур рисолада эса футувват илмнинг масалалари жамъ этилди ва бу масалалар аксар савол-жавоб тарисицида баён этилди.

Учинчи фасл. Футувватнинг мояхияти, унинг лугавий ва истилоҳий

Абдуллонинг ҳақиқий ота-онаси қайтариб ҳам олди дейлик. Лекин бир кунмас бир кун эр-хотин ўтмишларни юзларига солиб Абдуллонинг ҳам мурғак юрагини яралаб қўймаслиги ким кафолат бера олади. Биз Абдуллони Муҳибжон ва Мунаввархонда қолишини истаймиз. Чунки улар Абдуллонни келажакда ҳақиқий инсон қилиб тарбиялашларига ишонамиз. Замирахонга эса «бимайин босдим тиканни, тортадурман жабрини» деган ҳақимизнинг пурҳикмат нақлини магзини чакишни эслатмоқчимиз, холос.

Сизларнинг ижодий ишларинизда омад тилаб,

Юнусобод даҳаси «Саҳоват» универсамаги сотувчилари номидан Гулжакон ШУКУРОВА

Оламда гап қўп

КУЧ ЁШДА ЭМАС

Япониялик Хиро Тимоти эндиғина тўрт ёшга тўлди. Шунга қарамай, у каратэ бўйича қора белбог соҳиби бўлишга эришди. Мушт билан уриб гиштни парчалаш, қалингина таҳтани тепиб синдириш унга чут эмас.

(Давоми бор)

Фоний бўлғанлар бақо
фаразандидир,
бандидир.

Ўзни севган бутпарастидир,
бандидир.

Футувватнинг уч мартабаси бор: аввал саҳоват, яни бор нарсасини ҳеч кимдан қизғанмаслик. Иккинчиси сафо, яни қалбни кибру ҳаво, гина-қудрат, қасд-ғаздан покизи, пок тутиш. Учинчи вафо, яни, ҳамма вақт ҳақиқатида бўлиш. Салмон Форсий (Муҳаммад алайхисаломинг яқин саҳобаларидан) футувват хусусида деганлар: «Футувват — барчага инсоф-муруват кўрсатиш ва эвазига ҳеч нарса талаб қилимаслик, яни бор камчиликлар, айланарни узига нисбат бериш, аммо вужудга келган воқеалардан ўзини хорижда қисблаш». Футувват ҳақида бундан бошка ҳам айтилган гаплар кўп, аммо биз шу билан чекландик.

Фоний бўлғанлар бақо
фаразандидир,
бандидир.

Ўзни севган бутпарастидир,
бандидир.

Собир қамоқдан келган кунларининг бирида қўшниси Мутал ака-нинг ҳовлисида боғлиқ турган отга кўзи тушганда, унга унчалик эътибор бермаган эди. Тўгрида, ҳозир деярли ҳар бир оиласда от булгача, нимагаям ҳайрон бўлсин...

Илк баҳор кунларининг бирида ҳамқишилопарни — Алимат заправкаси ўғил уйлантириб, катта кўпкари берди. Ўша куни Собир бу отнинг бошқаларидан фарқи борлигини, бекорга қўшниси унга «Чақмоқ» деб лақаб бермаганини олганди. Ахир, манманан деган чавандозлар қатнашган кўпкарида Мутал ака нақ уч марта улоқни мэррага элтиб, солимига гилем, телевизор ва бир қўй олди. «Қойил, зўр от экан!» деб уйлади Собир.

Шу кундан Собир оромини йўқотди. «Чақмоқ»ни ўйлаб кечалари ухломай чиқадиган бўлди. Охири укаси Маъмурга маслаҳат солди.

— Ака, нуқул «Чақмоқ», «Чақмоқ» дейсиз. Нима бало, от жинниси бўлиб қолдингизми, а? — кулади Маъмур.

— Бирор уламан деса, бирор куламан дер экан, — жаҳали чиқди акасининг. — Кўпкариларда кўргансанку, бу оддий от эмас. Четроқ жойга олиб чиқиб яхшигина пуллаш мумкин, тушундингми мақсадимни?

— Ия, ҳали «Чақмоқ»ни ўғирламоқчимисиз? — талмовсираб қолди Маъмур.

Магурман, ҳанузгача бунинг сабабини биломай қўйналаман. Ҳар куни Уни согинсанда, тунларим Үнинг хаёли билан бедор ўтсада, бу ҳақда Үнга айтишини истамайман. Кўпинча уша илк учрашган пайтларимиз эсигма тушади. Согинчдан қўйналиб кетаман. Үнинг ёнига боргим келади. Аммо ўтрада йўлнимни бойлайдиган нимадир бор. У нима бўлдийкин? — Мағурликми, масрурликми... Надомат, пушмон, гиhami... Билмадим, дилимдаги бу соқин ўртнешларга томотиги қўйналаман. Аслида үнинг нелигини англашгаям хоҳиш имён. Бу билан нима узгаради.

Оқшомлари ана шундай хаёллар оғушида қўйналганимда ҳовлими этагидаги чорбокка чиқаман. Бу бе ёлгиз менинг бўғимдек. Гуллар ҳам үзимники. Менинг гулларим. Бу ерда ялпиз, бинафшалар атари таралади. Ариқчаларга бодом, ўрик, олма, гуллари тўкилади. Қийғос очилган гуллар хаёлмини олади. Бир зум овунгандек бўламан. Лекин буларнинг барчаси Уни ёдимга солаверади. Мен муҳаббат ситамларидан ўтнаман.

Кўпчиликнинг менга ҳаваси келади. Чиройлисан, дейишади. Айниска, кўча-кўйда йигитларнинг бошқача қараётганини сезиб турман. Бундан батъян магурлансам, баъзида нокулай ахвол-

- Нима, сенингча, Мутал аканинг ўзи «қўшни олақолинг» деб бериб қўярмиди. Албатта, ўгирилаш керак. Бу ишда сен менга кўмакласан.

— Қўйсангизчи, ака ўзи яқинда

қўйласк бўлмайдими?

— Каллаварам, Мутал ака атрофдаги бозорларга одам қўйишти тайин. Шунинг учун узоқ бўлса янгийулга эллитганимиз маъқул.

Эртасига Собир қўшнисини кига

қўйтаётг бала йўлида нотаниш отлиқларни учратди. Касбига хос қизиқиши билан уларни гашга тутди:

— Ҳорманглар, йигитлар. Кеч бўлганда қаёвқа кетаяпсизлар?

Отилиқлар бу қизиқувчан одам ким бўлди экан, дегандай бир-бирларига қараб олишди.

— Ҳўмкаринга, — деди улардан бирни овози сал қалтираб.

Буни сезган Машраб мелиса яна сўради:

— Отларингнинг эгари йўқ-ку, қандай қўлиб қўпкари чопасизлар?

— Эгари ўша ердан оламиз, — мужжал жавоб қилишиб отлиқлар ва бу қизиқувчан одамдан тезроқ қутилиш учун отларингнинг бицинига ниқашди. Машраб мелиса бир муддат уларнинг орқасидан қараб тургач, кўнглида туғилган гумон туфайли велосипедининг педалига зўр берди. Ўйига келиб, дарров туман ИИБга телефон қилиди.

Бир кечада иккни отидан ажралган, айнича «Чақмоқ»ни ўғирлаб кетишганига кўйиб, уч кун ичдида қорайиб, қадди букилиб бир парчанини бўлиб қолган Мутал чавандоз отларингнинг дарагини Янгийул то-монлардан эшитиб, ўша ёққа қанот чиқариб учди. Мелисаҳонада чавандозга нафақат отларини, балки узидан қарзга пул олиб, Самарқандга тогасини кўргани кетган Собир билан Маъмурни ҳам рўпара қилишгана гўё унга саратонда чақмоқ қақандай туюлди.

Изқувар

қамоқдан келган бўлсангиз...

— Ҳув бола, мен сени укам деб маслаҳат солсан, худди Эшқобил оқсоқолга ўҳшаб насиҳат сўқасан-ал! Мен сўраб билдим: бунақа отни камиди 20-25 мингга пулласа бўлариди. Ёки сенга пул керакмаси, а? Телевизоринг бузилганига қаңча бўлди? Яриҳ йўлми? Ҳа, балли. Шуни тузаттиргани пул тополмайсан. Охири марта ўзингга, хотинингга қаҷочин тузукроқ кийим-бош олганини эслолмасан керак. Яна ноз қилишинг ортиқча. Ҳуллас, «Чақмоқ»ни оламиз, унга қўшиб яна битта отни «шумо» қилишимиз керак.

Акасининг бир соатларга чўзилган тинимсиз жавралашларидан кейин Маъмур «эрӣ» бошлиди. «Бўлти, — деди у охирни чидомай. — Қаҷочга мўлжаллаяпсиз?»

— Ўзим айтаман. Отларни Янгийулга элтиб сотамиз.

— Вой-бўй, яқинроқ жойда «гум»

тиб, укаси билан Самарқандда турдиган тогаларини кўргани бормоқчи эканликларини, шунга озроқ пул зарур бўлиб қолганини айтди. Мутал ака йўқ демай у сўраган пулни бериб, қайтишларида ўша ёқларини яхши майизиздан уч-тўрт кило олиб келишларини сурди.

Шу куни Маъмур ҳам улфатларига бу шаъба гаштакда бўлмаслигини, акаси билан Самарқандга кетаётганини айтди. Бу гаплар уч-тўрт кун кўринмай қолиши, ҳамқишилопарни узларидан шубҳаланмасликлари учун пухталаб тузилаган резга эди. Эртаси тонгда ака-ука шоввозлар «қайдасан, Самарқанд» деб йўлга чиқиши. Қишлоқдан уч-тўрт чақирим наридаги бир вақтлар дала шийлони бўлган, ҳозир ярим харобага айланниб қолган бинода кунни кеч қилишибди.

Машраб мелиса дам олиш куни одати бўйича балиқ овига борган эди.

га тушаман. Ўз ихтиёринга, уз хаёлинга кўйишмайди. Гоҳида зериктириб юбориши шади. Шундай пайтларда фақат ёлгиз бўлгинган келади. Ҳеч ким, ҳатто ёнг яқин сир-

Оламда гап кўй

КУДУҚ ОДАМ

Болгария пойттахти София шаҳридан шифоҳоналардан бирига 35-40 ёшлардаги кишини оғир аҳволда келтириши. Маълум булишича, у улфатлари билан бахлашиб, ёлгиз ўзи 2 литрдан зиёдроқ ароқни ичиб қўйган экан.

• Мангу изтироблар МАГРУРЛИК АЗОБИ

дош дугонанг ҳам халақит бермаса. Қўнгилни бир ширин энтиқтирадиган хаёлларда берилсанг. Ўзи бехабар, лекин сен кўнглингга яқин тутиб юрадиган кишини билан хаёлан булслада мириқиб сухбатлашсанг. Қалбинга озор бериб, ҳар хил қўйиноларга солаётган изтиробларининг айтсанг, мұхаббатингдан сўзлассанг... Аммо ҳани бунга имкон, жураёт, гурур...

Аслида у билан гаплашиш учун кўлай пайтлар жуда кўп бўлган. Аммо но-зик, мунис қалб сирлари ҳамиша яширин бўлиб қолишини истайман. Тўғри-

роғи, дилдаги бокира туѓуларни булар бўлмасга ошкор қилишдан кўрқаман. Унга озор беришдан, ранжитиб қўйишдан чўйичман. Ўйлайманки, ўтада бир сир бўлгани яхши. Ўтада ана шу «сир» бўлмаса, самимий муносабатларга ҳам путур етади. Балки, ана шу «сир»ни ўютиб қўйишдан кўрқаётганини боис, унга ҳаммасини очиқ-ойдин айтишини хоҳламаётгандирман. Билмадим. Билганим, узок-узок ҳаёлларга берилиш, нималарнинг орзусида ширин энтишиш. Ҳамма нарсадан: яшил борлардан, гавжум кўчалардан, китоблардан дилга таскин қидириш...

Майли, ҳар кимининг ихтиёри ўзиники. Менганини қўлидан нима ҳам келарди. Ахир гулдан нозик, темирдан қаттиж аталади қизининг юраги, у бечорадардини кимга айтсин. Ҳани энди йигит бўлсан эди. Унинг пойига тиз чўхардим. Бу гўзлам олами, ягона юракни, олий бахтни, бир ҳовчу сувдек умримни унга тухфа этардим. Бунинг учун, ёлғизигина орзу-армомин бўлган утил қарашлар, оловдек кўйидирадиган нигоҳлар менини бўлишининг ўзи етарли эди...

Афсус, қиз боламан... Ҳаммасини Унга айтиб бергим келади. Лекин юрак ютиб ёнига боролмайман. Магурман, бунинг сабабини билолмай қўйналаман. Уни жуда-жуда яшиш кўраман. Аммо севгимни тан олишини, бундан Унинг хабар топишими У ҳеч вақт билмайди, эшишиб ёнинг келмайди. Мен эса... Яна қайдам...

СОДИК МАҲКАМОВ СУРАТИ

Турфа олам

КУТБ АЙИКЛАРИ

Шимолий Кутбнинг қаҳратон со-вугига баъзи жониворларига токат қила олишади. Бундай жониворларнинг энг яирик вакиларидан бири — кутб айикларидир. Улар Сибирдан то Аляскага қадар чўзилган. Шимолий кутб минтақасини ва Норвегиянинг шимолидаги оролларни ҳам ўз ичига олган 1,5 миллион км² таббий майдонларда ҳаёт кечиришиади.

Вояга етган эрзак жинсдаги кутб айигининг вазни 500 килограммдан кам бўлмайди. Ургочилари эса нисбатан анча енгил, эрзак кутб айигининг шарнини тенг келади.

Кутб айиги айиклар қавми орасидан ёзигининг ўзида 500 дакиқада сув юзасига чиқишига мажбур. Музликларда фок балиқларни овлашади. Улжасини топишда кўпроқ бурунлари асқотади. Уларнинг худ билиши органлари жуда кучлидир, ҳатто 1-1,5 метр қалинликдаги қор тагидан ҳам фок балиқларининг хиданини оила билади.

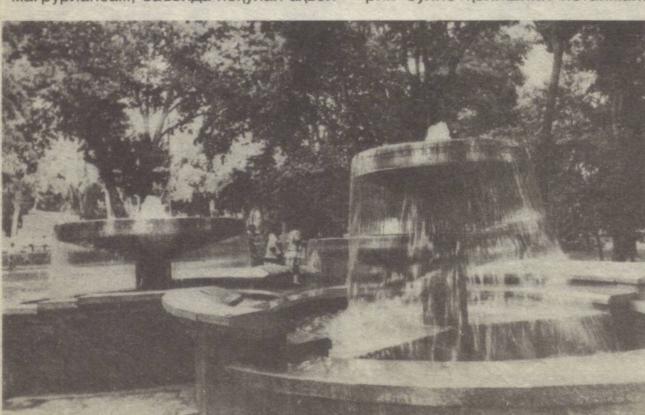
Балиқлар, эса нафас олиш учун 20-30 дакиқада сув юзасига чиқишига мажбур. Музликларда фок балиқларни овлашади. Улжасини топишда кўпроқ бурунлари пойлашиб ўтиришади. Балиқ тешикдан бош чиқарган ҳамон, айик уни гайрибий тезлик билди.

Кутб айикларни орасидан факат ҳомиладор ва бола парваришилайдиган ургочи айикларига октябр-ноябр ойларда қордан уя қазишид, қиши ўйкисига кетишиади. Улар асосан фок балиқларни пойлашиб ўтиришади. Айикчалар уясида оналари сути билан 3-4 ой озиқланганларидан сунг, ташкарига чиқадилар.

Она айик иккни йил давомида ўз болалари ённада жилмайди.

Кутб айикларни ҳозирда овлаш таъкидлаб қўйилди ва маҳсус назоратга олинди. Шунинг самараси ўла-роқ, кейинги пайтларда улар сони икки баравар ошиди.

Давур ЖОЗИЛОВ
таржимаси

МАДИНА БОНУ

Киши ойда бир марта лимон шарбати билан бошни артиб турса, у бош терисидаги қон томирларининг фаоллигиги оширади, соч толасини мустаҳкамлайди.

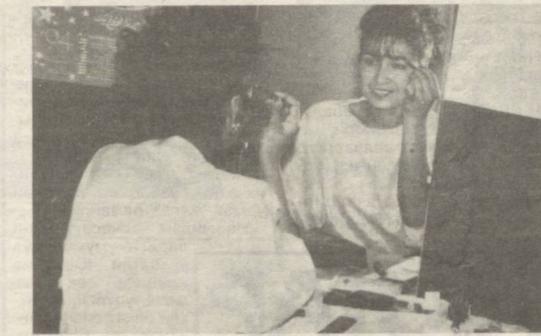
Сочни хом (ғўра) ён-ғоқ пўстларидан тайёрланган дамлама билан ювилса, у кўнгир тусга киради, жилоланди.

Сарик ингичка ва қуруқ сочга

аччиқ қилиб дамланган чоҳ, ва
пи ёз

дамламаси сурисса, соч жилоланибгина қолмасдан, балки унинг илдизи ҳам мустаҳкамланади. Бу амални вақти-вақти билан тақорорлаб турилса, соч янада қўнғир тус олади.

Баҳор палласида иссиқдан юз териси қорайиб, доғлар пайдо бўлиб қолади. Бунинг оддини олиш ва кетказиш

Гўзаллик сирлари...

учун ҳар куни сархил пиёз ёки бодринг шарбати билан юзингизни артиб туринг.

Юз териси ҳар куни петрушка илдизидан тайёрланган дамлама билан ювилса оқариб тинклилашади. Бунинг учун петрушка ошпичоқда қиймаланиб, устига қайнок сув қўйлади. Эртасига дамламани су-

зид олиб, шарбатидан фойдаланилади.

Олмани қирғичдан ўтказиб кўпиртирилган тухум оқи билан аралаштирилади. Ва юзга суреби 30 дақиқадан сўнг илик сувда ювилади.

Бу амал юздаги хорфинликни йўқотиб, ажинларни текислайди.

МАДОРСИЗЛИК КАСАЛЛИКИ?

Аслида, баҳорги толиқиши ёки мадорсизлик касаллик эмас. Аммо сиз мутахассисга мурожаат қўлганингизда дабдурустдан ма-на шундай ташҳис қўяди. Иштаҳа бўғилиши, ҳафсаласизлик, уйқусизлик, серзардалик, мадорсизлик негадир сизни бозовта қиласевади. Матълум бўлишича, қишидаги норационал овқатланиш, сигарет тутуни бурк-сиган хоналарда кўп ўтириш, камҳаракатлилик, тоза ҳавода кам сайд қилиш оқибатида кишида баҳорги мадорсизлик пайдо бўлади. Иккинчидан эса руҳий ҳолатнинг ёмонлашиши, ҳолсизланишга об-ҳавонинг ҳам таъсири бор. Мутахассисларнинг таъкидлашича, баҳордаги босим, намлик қўёшиниг қишидагига нисбатан бошқача ёргулек ва иссиқлик сочиши инсонга салбий таъсир қиласер экан. Феврал ойи охирида қўёшдан келадиган ултрабинафша нурларнинг кўпайиши организм фаолиятидаги изчилкни бузуб, заифлашишига олиб келади.

Агарда мадорсизлик, уйқусизлик, серуйқуллик сизни ҳаддан ташҳари қийнаб қўйиса дарҳол шифокорга мурожаат қилишингиз керак. Чунки бунинг замирида организмга органик моддаларнинг етишмаслиги ҳам бўлиши мумкин.

Баҳорги мадорсизликка қарши курашни қўйидагича амалга ошириш мумкин:

— ҳар куни бир хил вақтда, фақат соат 23 дан кечикмай ухлашга ётинг, шунда сизни уйқусизлик безовта қилмайди;

— ётишдан олдин илиқ сут ичинг, бу нафақат кашандаларга, балки уйқусизликдан қийналётгандарга ҳам энг фойдали во-сита ҳисобланади;

— ҳар қандай об-ҳаво шароитларига қарамай тонгда сайд қилишни кандо қилманг;

— сигарет чекишина аста-секин камайтира боринг, кунига 2-3 дона кам сигарет чека бориш ҳам сизнинг ютугингиздир;

— ярим стакан қайнаган сувга яримта лимоннинг шарбатини солиб, бир қошиқ асал қўшинг ва ҳар куни наҳорда ичинг. Бу заифлашган организмни мустаҳкамлайди.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

МАДИНА-БОНОУ!

Сени додаларинг, ойиларинг, аданг, опанг ва ҳамма қариндошлар номидан тугилган кунинг билан табриклайман. Умринг узун, баҳтли-саодатли бўлгин. Доимо сог-саломат юргин.

АЗИМ-дода

Хурматли онажонимиз Назмихон ОРТИҚОВА!

Қутлуг 58 ёшингиз билан табриклаймиз. Сизга Аллоҳдан тан сиҳатлик, дил хотиржамлик тилаймиз. Баҳтимизга доимо сог-омон бўлинг.

Фарзандларингиз ва умр йўлдошинг.

ИЛҲОМ ака!

25 май - таваллуд кунингиз муборак бўлсин. Үқиш ва ишларингизда омад, ҳаётингизда битмас-туганмас баҳт сизга ёр бўлсин. Бегубор қалбингиз тўридаги энг эзгу, орзу ниятларингиз рӯёбга чиқсин. Доимо сог-омон бўлинг.

Равила МАНСУРОВА
Кибрай тумани, Арғин қишлоғи

Хурматли дугонамиз Раънохон КЎЧКОРОВА!

Сизни 29 май - тугилган кунингиз, яъни кутлуг 40 ёшингиз билан муборакбод этамиз. Сизга ва оилангизга баҳт-саодат, шодухурралмик, боқий умр тилаймиз,

деб дугоналарингиз Максуда, Раъно, Муҳаббат, Дилбар, Фотима, Гулсарапар.

ХУЗМАТЛИГИЗА

ШАҲМУЗ

Азиз муштарий! Инсон ҳаётида туғилган кун, мучал ёши, никоҳ тўйи каби кутлуғ саналар борки, бундай пайтда хурсандчилик дўстлар билан баҳам кўрилади. Унумтман: бундай дамларда энг кутилмаган совга «Оила ва жамият» орқали табриқдир.

Бундан ташҳари газета сизга хусусий бизнесни ривожлантиришга ҳам кўмак бериши мумкин. Бунинг учун сиз истагинги қоғозга туширингу севимли газеттангизда эълон килинг. Ишингиз юришиб кетганини сезмай қолосиз. Омадингизни кўлдан чиқарманг, азизлар!

«Оила ва жамият» сизнинг имкониятларингизни чамалаб кўриб ёзлонлар баҳосини энг арzon белгилади. Бир босма (харф, тиниш) белгингин баҳоси – 60 тийин. Табриқ сурати билан берилса, битта суратнинг баҳоси – 100 сўм. Эълон ва табриклар сиз хоҳлаган муддатда газета саҳифасида чоп этилади.

10 кун муҳлатда бериладиган ёзлонларга иккى баравар ҳақ тўланади.

Тўловларни хоҳлаган йўсингизда амалга оширишингиз мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-йй, 623-хона. «Оила ва жамият» газетаси. Телефон: 36-54-80, 34-86-91

Ўн икки бурж остида

лар ва сиёсатчилар кўлпаб учрайди.

ЭРКАКЛАР. Бу мучал соҳиблари истеъодди, ўтирип диди сухбатиён, ҳурматталашиб кишилардир. Азбаройи ёлизилини қўлмаслигин учун улар ҳар қандай феъл-авторда ги одамлар билан ҳам ширингина сұхбат қуришлари мумкин.

Б у мучалда туғилган эркаклар а камал ё ки ҳаддан ташқар и сергап аёлларни ёқтиримайдилар. У сизга бугун севиги изҳор қилиб, эртага учрашувга келмаслиги мумкин.

Эркак — «Эгизаклар» янги дустлар ортиргач, эскиларидан осонлик билан воз кечади. Шунингдек, шахсий, турмуши ҳам, шароити ҳам, фикрлаши ҳам тез-тез узгариб туради. Тўғри, уни аёллар ёқтиришади, аммо бу — аёллар унга ёқади, деган гап эмас.

У болаларини севади. Битта камчилиги бор — бу ҳам бўлса, берган вадасини унтиб кўшиш.

АЁЛЛАР. Бу мучал соҳиблари ақли, зукко, меҳрибон, таъбачан, ҳаёлпаст аёллардир. У билан бирга бўлсангиз, сиражам зерикмайсиз. Аёл — «Эгизаклар» жуда узгарувчандирлар. Сизнинг ўқтаму доноли-

нг севиги шуғуланаётган машгуллоларига халакит бермайди. Бу аёл ўтирип диди, нозиктабъ, сайру саёҳат қилишини хуш куради.

Иккичидан: бэзида эса у «тўнини тескари кийиб» олиши, қовушмаган ўжарлик билан сизни хуноб қилиши мумкин. Агар баҳсласиб қолгудай бўлсангиз, албатта ҳақлигинизни исботлаб бермаганингизча унда ўзингизга нисбатан хурмат ўйгота олмайсиз.

Учинчидан: чарчаса, уй ишларига умуман кўл учрайди. Ювиқизидишилар, овқ остидаги супурти, кечикан овқат сизни қанчалик газаблантириб масин, ўзингизни босиб туринг. Бу ўтикини, аммо тез-тез бўлиб турадиган хотири.

Тўртингидан: меҳрибон, кўвноқ ва майнин табассумни она ҳамдир. Унинг тарбиясидаги болалар уз-узини бошвариши. Болаларни жуда яхши кўришига қарамай, улар учун кам вакт ажратади.

Бешингидан: ажойиб бека! Уйингизга келган меҳмонлар хотинингизнинг дидига тасон-нолар уйидилар. Дастурхон безашда унга тенг келадиган аёл йўқ.

Сўнгни устун

КИЧКИНА ДЕМАНГ БИЗНИ

АҚШлик самолётсоз олим Боб Бишоп яратган «Сильвер Буллет» яъни «Кумум ўқ» номидаги реактив самолётнинг вазни атиги 196 килограмм, қанотларининг умумий узунлиги 5,18 метр бўлиб, соатига 450 кило-метр тезлик билан уча олади.

БАЛЛИ КАЛЛА!

Хитойлик Ху Янлин исмли ийити Харбин шаҳридаги 15 минг хонадонинг телефон кампанияси адашмай ёддан айтиб бера олади.

ЛАЙЛАКЛARНИ КОЛДИРИБ ДОГДА

Хиндистонли Шри Н. Ровий бир оёқда туриш фақат лайлакларнинг севимли машгулоти эмаслигини, бу иш инсонларнинг ҳам қўйидан келишини исботлади. У 34 соат давомида хеч нарсага таянмай, мувозанатини йўқотмай бир оёғида тип-тиқ турди.

МУЙЛОВЛАРИ ШОПДАЙ

Швециянинг Малме шаҳрида истиқомат қўйувчи Бергер Пеллас исмли жаноб 1973 йилдан бери муйловига устара текизмаган. Охири марта унинг муйловини ўлчаб куришганда 2,90 метр чиқкан эди.

БУЛУТЛАРЛА БЎЙЛАШИБ

АҚШнинг Чикаго шаҳридаги «Сирз, Роубак ва К» фирмасига қарашли бино 110 ҳамзатдан иборат бўлиб, унинг 16 мингта деразаси бор. 103 та лифт ва 18 та эскалатор фирма ходими-лари хизматида.

ЭРИНМАГАН БАНДА

Ҳар йили баҳорда Финландиянинг Турку шаҳрида ўтказиладиган ярмарка чоғида Райннер Винстрём исмли жаноб оз эмас, кўп эмас 119 592 кишининг қўлини сикишга муваффақ бўлди.

«ЯНГИ ВА ЯНГИ ХИЛМА ХИЛ»

АҚШнинг Индиана штатида яшовчи Линда Лу Эссеекс хоним эрини худди қўйлак алмаштиригандек ўзгаририб туради. У жами 21 марта турмушга чиқкан.

ҮПИЧ ИШҚИБОЗИ

Буюк Британиянинг Лидс шаҳрилик Жеймс Вайл 1988 йил ўтказилган Йоркшир телемарафони пайтида 8 соат мобайнида 4525 аёлдан буса олишдек шарафга мусассар бўлган.

УМУМИЙ ТАЪРИФ. Бу мучал соҳиблари доим иккиласиши туйгуси билан яшайдилар. «Эгизаклар» ақли, қизиқувчан, шу билан бирга қизиқон ва асабидилар. Улар иш ёки яшаш жойларини, ўз қарорларини ва фикрларини тўсатдан ўзгаришилари ҳатто, бирорта китоб ўқимоқни бўлсалар ҳам энг сунгти бетидан бошлаларни мумкин.

«Эгизаклар» давра сұхбатирида фаол иштирок этадилар, галириши ёқтирилару тиңглаша тоқатлари йўқ. Доно ва ақли бўлганларлар учун ҳар қандай кескин вазиятлардан осонлик билан кутуладилар. Тез ва аниқ фикрлаш боғида уларга «Қовға»гина бас кела олади. Уларни севиш кийин, чунки «Эгизаклар» ўз қадр-қимматларини жуда юқори кўядилар.

Уларнинг орасида истеъоддли адабиётшунослар, санъатшунослар, илмий тадқиқотчи-

ЭГИЗАКЛАР

(22 МАЙДАН 21 ИЮНГАЧА)

Бўш вақтингизда

Соврин орқада келганники

Донишкшлодан икки ўта қизиқонни киши яшар эди. Улар ҳар доим турли хил масалаларда баҳслашавериб, қишлоқдошларининг ҳам жонларига тегишиди. Бир куни қишлоққа кириб келган Алдар кўса уларнинг олдига шундай шарт қўйди:

— Сизлар отларнингизга миниб, пойга уюштиринг. Пойгада ким маррага иккинчи бўлиб келса, ўша соврин эгаси бўлсин.

Қишлоқ майдонидаги марга беѓигланди, аҳоли томошага чиқди. Баҳсчилар эса отларига минишганча, жойларидан жилмай туравердилар.

Улар умрларининг охиригача шундай туришлари мумкин эди. Аммо қишлоққа кириб келган донишманд воқеадан хабар толиб, масаланинг ечими борлигини айтди. У чавандозларнинг ҳар бирининг кулогига нималардир деб шивирлади. Шундан кейин чавандозлар жон-жаҳдлари билан маррага от қўйиб чопиб кетдилар.

Донишманд уларга нима деган эди?

Тақани болта билан икки уриб олтига бўла оласизми?

Бир хонада тўрт бурчак бор, ҳар бурчақда биттадан мушук бор. Ҳар мушукнинг қаршисида учтадан мушук бор. Ҳар бурчакдаги мушуклар думида биттадан мушук. Айтингчи, хонада ҳамаси бўлиб нечта мушук бор?

Яқинда кўшиналаримизнига меҳмонга чиқдик. Ўтириш охирлаб қолганда кўшимин дастурхондаги 8 олмани ўтирган саккиз кишига бир донадан бериб чиқди. Лекин саватчада бир дона олма қолди.

Биз бунга ҳайрон бўлдик, шу муаммонинг очимини топингчи?

гингиздан ҳайратланиб, мақтовлар ёғдираётib бир дақиқанинг ўзидаёт бу фуридан қайтиши, камчиликларингизни юзингизга солиб, сизни мулзам қилиб кўйиши ҳеч гап эмас.

Мучал соҳиблари севсалар чин дилдан севадилар. Аммо бунинг учун унга ёқадиган киши биттаги камчиликисиз, тўкис булиши керак.

Биринчидан: у ҳар қандай шароитга мослаша олади. Уни-

Хандалар

УНИТИБМИЗ

Директор икки ишчини чақириб, бақира кетди:

- Нима учун ишламаяпсизлар?
- Ишлайпмиз жаноб. Ёғочни арралаш учун олиб борајпмиз.
- Яхши, аммо ёғоч қани?

Ишчилардан бири иккинчисига қараб деди:

— Қара Али, аксига олиб ёғочни олишни унтибмиз.

ТАШИШЛАНИШ

Ўқитувчи география дарсни ниҳоясига етказган ҳам эдик, бир ўқувчи қўл кўтариб деди:

— Ҳақиқатан ҳам, еримиз бир кун келиб йўқ булиб кетадими?

— Албатта.

Ўқувчи бир оз ўйланиб деди:

— Үнда парвоздаги самолётлар қаерга қўнишади?

Туркчадан Давур ТУРОН таржимаси

Муассисларимиз:

Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамгармаси ва «Софлом авлод учун» Халқаро хайрия жамгармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАХИМБЕРДИ

Ғазетамиз бозомиши:
Ўзбекистон «Матбуот тарфҳатиши
уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар
кучаси, 32-йи.

Телефон: 36-54-80, 34-86-91

Урол СОДИҚ

навбатчилик қилди

Обуна индекси - 64654

Руҳатга олиш № 33

Буюртма Г-0270 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.

Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.